

Pārskats par naftas produktu atkritumiem 2006. gadā

Saskaņā ar 2001.gada 18.decembra Ministru kabineta noteikumu Nr. 529 „Atsevišķu veidu bīstamo atkritumu apsaimniekošanas kārtība” 12. punktu, Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas aģentūrai (LVĢMA) ir jāapkopo un jāpublicē dati par naftas produktus saturošiem atkritumiem un to apsaimniekošanu.

Naftas produktu atkritumi ir jebkuras minerālas izcelsmes smēreļļas un rūpnieciskās eļļas (piemēram, lietotas iekšdedzes dzinēju un pārnesumu kārbu eļļas, minerālās smēreļļas, turbīnu eļļas un hidrauliskās eļļas), kuras pēc savām tehniskajām īpašībām vairs nav derīgas to sākotnēji paredzētajam lietošanas mērķim.

Šajā pārskatā ir apkopoti dati par atkritumiem, kuru sastāvā ir jebkāda veida naftas produkti. Visi šie atkritumi atbilstoši Latvijas vides aizsardzības normatīvajiem aktiem tiek klasificēti kā bīstamie atkritumi.

Informācijas apkopojums sastādīts, izmantojot valsts statistiskā pārskata „Nr.3-Pārskats par atkritumiem” datus un veicot to analīzi. Pārskatus iesniedz uzņēmumi, iestādes un organizācijas, kuri ir sadzīves un bīstamo atkritumu radītāji un kuri reģionālajās vides pārvaldēs ir iesnieguši pieteikumu vai saņēmuši atļauju A vai B kategorijas piesārņojošo darbību veikšanai. Pārskats ir jāiesniedz arī visām personām (fiziskām vai juridiskām), kurām ir izsniegta jebkādas atkritumu apsaimniekošanas atļaujas.

Radīto un savākto naftas produktu atkritumu daudzumi ir apkopoti pa atkritumu nodaļām (pēc atkritumu klasifikatora 2 ciparu koda), grupām (pēc atkritumu klasifikatora 4 ciparu koda) un klasēm (pēc atkritumu klasifikatora 6 ciparu koda), kā tas noteikts ar 2004.gada 30. novembra Ministru kabineta noteikumiem Nr. 985 „Par atkritumu klasifikatoru un īpašībām, kas padara atkritumus bīstamus” un ietver šādus atkritumu veidus:

- Naftu saturoši urbšanas dubļi un atkritumi - atkritumu klase 010505,
- Izlijuši naftas produkti, naftas noplūdes - atkritumu klase 050105;
- Eļļu atkritumi (izņemot pārtikas eļļas - 05 un 12 nodaļas) - atkritumu nodaļa 13;
- Eļļas filtri - atkritumu klase 160107;
- Naftas produktus saturoši atkritumi - atkritumu klase 160708;
- Naftas produktu reģenerācijas atkritumi - atkritumu grupa 1911.

Uzņēmumu (organizāciju) skaits, kuri par radītajiem naftas produktus saturošajiem atkritumiem 2006.gadā atskaitījās ar valsts statistisko pārskatu „Nr.3-Pārskats par atkritumiem”, kā arī to radītais naftas produktus saturošo atkritumu daudzums reģionālā (lielo pilsētu un rajonu) griezumā, dots 1.tabulā. Uzrādītais uzņēmumu un organizāciju kopskaits - 674 organizācijas neatspoguļo visas organizācijas (uzņēmumus), kas savas saimnieciskās darbības rezultātā rada naftas produktus saturošus atkritumus, jo ne visas organizācijas atskaitās ar valsts statistisko pārskatu „Nr.3-Pārskats par atkritumiem”. Kopumā pa valsti savāktais naftas produktus saturošo atkritumu daudzums ir ievērojami lielāks (skat. aprēķinus), nekā 1. tabulā apkopotais radītais naftas produktus saturošo atkritumu apjoms.

Daļa uzņēmumu, kas rada naftas produktus saturošus atkritumus, paši tos arī pārstrādā. Uzņēmumi, kuri ir naftas produktus saturošu atkritumu radītāji, 2006.gadā ir pārstrādājuši 160 tonnas naftas produktus saturošus atkritumus. Pārsvārā otrreizēji tiek izmantotas atstrādātās eļļas.

**Radīto naftas produktus saturošo atkritumu daudzums un bilance 2006. gadā
(uzņēmumu un organizāciju dati, kuri atskaitās ar pārskatu „Nr.3 - Pārskats par
atkritumiem”; reģionālais griezumš)**

Administratīvā teritorija	Organizāciju skaits	Uzkrāts gada sākumā (t)	Radīts (t)	Nodots citam (t)	Pārstrādāts uz vietas (t)	Uzkrāts gada beigās (t)
Rīga	169	213,753	3045,926	2571,926	1,150	686,603
Daugavpils	32	317,358	1040,672	1164,072	2,485	191,473
Jelgava	24	33,138	126,147	132,512	0,371	26,402
Jūrmala	12	1,510	26,505	22,392	0,020	5,603
Liepāja	32	1254,714	2073,033	1922,572	99,500	1305,675
Rēzekne	39	9,239	100,557	87,349	4,012	18,435
Ventspils	23	144,817	476,343	470,479	1,020	149,661
Aizkraukles rajons	16	14,217	38,387	20,435	14,000	18,169
Balvu rajons	17	3,175	35,739	35,513	0,253	3,148
Bauskas rajons	15	4,282	48,417	44,835	2,500	5,364
Cēsu rajons	23	9,403	73,623	72,860		9,566
Daugavpils rajons	8	7,905	27,213	22,670		12,448
Dobeles rajons	20	15,016	128,113	9,615	0,210	133,303
Gulbenes rajons	3	0,001	0,919			0,920
Jelgavas rajons	10	4,365	39,842	5,704	0,100	38,403
Jēkabpils rajons	11	9,565	756,400	756,156		9,809
Krāslavas rajons	22	41,803	62,700	2,538		101,965
Kuldīgas rajons	4	0,454	6,567	6,300		0,721
Liepājas rajons	9	0,450	20,273	10,170	5,300	5,253
Limbažu rajons	12	3,336	22,345	24,061	0,200	1,420
Ludzas rajons	28	1,515	7,199	3,353	2,559	2,802
Madonas rajons	6	7,725	44,879	46,239	1,700	4,665
Ogres rajons	14	3,651	23,852	22,010	0,040	5,453
Preiļu rajons	2		1,544	0,084	1,460	
Rēzeknes rajons	14	0,862	1,222	0,387	0,430	1,267
Rīgas rajons	23	21,205	366,476	358,515		29,167
Saldus rajons	5	0,665	5,835	5,460		1,040
Talsu rajons	11	0,751	35,377	33,924		2,205
Tukuma rajons	31	4,701	136,213	129,481		11,433
Valkas rajons	8	5,052	25,557	10,420	13,270	6,918
Valmieras rajons	29	25,393	159,712	162,891	0,150	22,064
Ventspils rajons	2	0,500	12,946	0,346	9,500	3,600
Kopā:	674	2160,520	8970,532	8155,268	160,230	2814,955

Alūksnes rajonā neviens uzņēmums nav pārskatā uzrādījis naftas produktus saturošus atkritumus, tas izskaidrojams ar to, ka Alūksnes rajonā ir maz uzņēmumu, kuriem pēc noteiktiem valsts statistisko pārskatu kritērijiem vajadzētu atskaitīties par bīstamo atkritumu radīšanu.

Radītais naftas produktus saturošo atkritumu daudzums no uzņēmumiem un organizācijām atkritumu klašu griezumā dots 2.tabulā. Salīdzinot ar 2005.g. šo atkritumu daudzums ir palielinājies, jo pieaudzis to uzņēmumu skaits, kuri atskaitās ar valsts statistisko pārskatu „Nr.3 – Pārskats par atkritumiem”.

**Radītais naftas produktus saturošo atkritumu daudzums atkritumu klašu griezumā
(dati no uzņēmumiem un organizācijām, kuri atskaitās ar pārskatu „Nr.3 -Pārskats par atkritumiem”)**

Klase	Atkritumu nosaukums	Uzkrāts sākumā (t)	Radīts (t)	Nodots citam (t)	Pārstrādāts (t)	Uzkrāts beigās (t)
050105	Izlijuši naftas produkti, naftas noplūdes	8,09	30,14	29,27		8,96
130109	Hlorētas minerālās hidroauliskās eļļas		0,20		0,20	
130110	Nehlorētas minerālās hidroauliskās eļļas		0,25	0,25		
130111	Sintētiskās hidroauliskās eļļas	0,03	1,33	1,28		0,07
130113	Citas hidroauliskās eļļas	4,20	16,10	12,40	3,90	4,00
130204	Hlorētas minerālās motoreļļas, pārnesumu eļļas un smēreļļas	0,40	4,00	3,60		0,80
130205	Nehlorētas minerālās motoreļļas, pārnesumu eļļas un smēreļļas	58,28	697,59	170,68	18,55	566,64
130206	Sintētiskās motoreļļas, pārnesumu eļļas un smēreļļas	12,41	126,46	117,24	0,60	21,03
130207	Bioloģiski viegli noārdāmas motoreļļas, pārnesumu eļļas un smēreļļas		8,60	5,58		3,02
130208	Citas motoreļļas, pārnesumu eļļas un smēreļļas	252,39	2361,24	2160,10	38,87	414,67
130301	Izolācijas un siltumnesēju eļļas, kas satur PHBs vai PHTs	4,65				4,65
130307	Nehlorētas minerālās izolācijas un siltumnesēju eļļas		11,66	11,66		
130310	Citas izolācijas un siltumnesēju eļļas		2,88	2,88		
130401	Iekšējo ūdeņu navigācijas kuģu tilpņu naftas produkti	70,00	923,00	923,00		70,00
130403	Citu navigācijas kuģu tilpņu naftas produkti	20,00	351,70	351,70		20,00
130501	Eļļas un ūdens atdalīšanas iekārtu cietie atkritumi		46,10	46,10		
130502	Eļļas un ūdens atdalīšanas iekārtu nogulsnes	4,50				4,50
130503	Pārtvērēju nogulsnes	7,42	29,72	29,69		7,45
130506	Eļļas un ūdens atdalīšanas iekārtu naftas produkti		446,60	251,69	98,11	96,80
130507	Eļļains ūdens no eļļas un ūdens atdalīšanas iekārtām	43,70	1135,00	1059,70		119,00
130508	Atkritumu maisījumi no eļļas un ūdens atdalīšanas iekārtām		304,00	304,00		
130701	Degeļļa un dīzeļdegviela		10,60	10,60		
130703	Citi kurināmie (arī to maisījumi)		13,00	13,00		
130802	Citas emulsijas	0,50	36,28	33,28		3,50
130899	Citur neklasificēti eļļu atkritumi	5,31	56,25	54,43		7,14
160107	Eļļas filtri	15,69	86,07	84,65		17,11
160708	Naftas produktus saturoši atkritumi	1648,36	1996,67	2203,70		1441,33
191101	Izlietots filtru māls, kas satur naftas produktus	4,00	275,10	274,80		4,30
	Kopā:	2159,92	8970,53	8155,27	160,23	2814,95

Naftas produktu atkritumu savākšanu un pārstrādi veic atkritumu apsaimniekošanas uzņēmumi, kuriem ir izsniegtas attiecīgās darbības atļaujas, vai arī uzņēmumi, kuriem ir iespējas pārstrādāt naftas produktus savos ražošanas procesos. Ja salīdzina noteiktu atkritumu veidus (atkritumu klases), kas tiek nodotas apsaimniekošanas uzņēmumiem, un atkritumu veidus (klases), kas tiek savākti, tad uzņēmumi, kas nodod naftas produktu atkritumus uzrāda vairāk atkritumu veidus, nekā tie uzņēmumi, kas savāc. Tas izskaidrojams ar to, ka uzņēmumi, kas rada atkritumus, precīzāk var klasificēt savus naftas produktu atkritumus. Atšķirīgās klasifikācijas dēļ ne par visām atkritumu klasēm veidojas precīza gada bilance, bet atšķirības nav īpaši lielas. Apsaimniekošanas uzņēmumu savāktais un apstrādātais naftas produktus saturošo atkritumu daudzums dots 4.tabulā. Salīdzinot ar 2005.gadu, reāli savāktais naftas produktu atkritumu daudzums **ir pieaudzis par ~ 4000 tonnām.**

Naftas produktus saturošo atkritumu apsaimniekošanu (savākšanu, īslaicīgu uzglabāšanu, transportēšanu, pārstrādi un apglabāšanu) 2006.gadā ir veikuši 26 uzņēmumi.

3. tabula

Naftas produktus saturošo atkritumu apsaimniekotāji 2006. gadā

Nr	Organizācijas nosaukums	Organizācijas adrese
1.	'EVELS' SIA	Ganību dambis 24a-722, Rīga, LV-1005
2.	'L & T' SIA	Vietalvas iela 5, Rīga, LV-1009
3.	'MARTA' SIA	Kristapa iela 3-8, Rīga, LV-1046
4.	'LATERA' SIA	Miesnieku iela 8, Rīga, LV-1050
5.	'AKTIVIA' SIA	Rostokas iela 38-9, Rīga, LV-1029
6.	'TILPUMS' SIA	Katlakalna iela 9, Rīga, LV-1073
7.	'KOMANDOR' SIA	Gaiļezera iela 4-112, Rīga, LV1078
8.	'Corvus Co' SIA	Rūpniecības iela 52, Rīga, LV-1045
9.	'EIROFAST', SIA	Kr. Valdemāra 118-509, Rīga
10.	SIA 'VV Vītoli'	'Sondori', Verēmu pag., Rēzeknes raj. LV-4647
11.	SIA 'DZINTARJŪRA'	Sarkanmuižas dambis 26, Ventspils, LV-3600
12.	'VIESTARDS BV' SIA	Miera ielā 10, Auce, Dobeles rajons; Jurid.:Rīgas rajons, Stopiņu pag.
13.	'ZAĻĀ NAFTA V' SIA	Ūnijas iela 36-21, Rīga, LV-1084
14.	SIA 'R.C. Serviss'	G. Apiņa ielā 3-56, Valmiera, LV-4201
15.	SIA 'Kurzemes Eļļas'	Lažas pag., Liepājas rajons, LV-3456
16.	'EKO OSTA' bezpeļņas SIA	Tvaika iela 39, Rīga, LV-1034
17.	'CEMEX' SIA, cementa ražotne	Liepnieku ielā 15, Brocēni, Saldus rajons, LV3851
18.	SIA 'LUDZAS APSAIMNIEKOTĀJS'	Kr.Barona iela 49, Ludza, LV-5701
19.	'BĪSTAMO ATKRITUMU SERVISS' SIA	Demenes pagasts, Daugavpils rajons
20.	'VIDES SERVISS' Bauskas pilsētas SIA	Salātu iela 7a, Bauska, LV-3901
21.	'KURZEMES EĻĻAS' SIA Jelgavas reģions	"Kurzemes eļļas", Lažas pagasts, Liepājas rajons, LV-3456
22.	'VIDES KONSULTĀCIJU BOROJS-SERVISS' SIA	Ezermalas 24/26, Rīga LV 1014
23.	'EAST-WEST-Transit' SIA, Liepājas filiāle	Upmalas iela 21 Liepāja, LV-3401

24.	'BAO' AS, Olaines BA dedzināšanas komplekss	Celtnieku iela 3a, Olaine, Rīgas raj., LV-2114
25.	'BAO' AS, Gardenes bīstamo atkritumu novietne	Gardene, Auru pag., Dobeles rajons, LV-3704
26.	'LIEPĀJAS SEZ PĀRVALDE', naftas produktus saturošo NAI	Liepājas ostas piestātne Nr.27, Liepāja, LV3401

Atkritumu pārstrādes (R - kods) un apglabāšanas veidi (D - kods), kas uzrādīti 4. tabulā, doti saskaņā ar 2004. gada 29. aprīļa Ministru kabineta noteikumiem Nr.365 „Noteikumi par atkritumu pārstrādes, reģenerācijas un apglabāšanas veidiem”.

Naftas produktu atkritumu pārstrādē Latvijā visbiežāk pielieto 2 pārstrādes un 1 apglabāšanas darbību:

- R1 - Atkritumu izmantošana galvenokārt par degvielu vai citā veidā, lai iegūtu enerģiju;
- R9 - Naftas produktu un eļļu attīrīšana vai naftas produktu un eļļu atkārtota izmantošana;
- D10 - Sadedzināšana uz sauszemes.

4.tabula

Savāktais un apsaimniekotais naftas produktus saturošo atkritumu daudzums 2006.gadā (apkopojums no pārskata „Nr.3-Pārskats par atkritumiem”)

Klase	Atkritumu nosaukums	Uzkrāts gada sākumā (t)	Savākts (t)	Pārstrādes kods	Pārstrādāts (t)	Uzkrāts beigās (t)
130104	Hlorētas emulsijas		0,18			0,18
130105	Nehlorētas emulsijas		0,09			0,09
130205	Nehlorētas minerālās motoreļļas, pārnesumu eļļas un smēreļļas	57,47	144,05	D10	88,49	113,03
130206	Sintētiskās motoreļļas, pārnesumu eļļas un smēreļļas	0,30	0,60			0,90
130208	Citas motoreļļas, pārnesumu eļļas un smēreļļas		14424,59	R1 R9	6208,00 8,80	8207,79
130403	Citu navigācijas kuģu tilpņu naftas produkti	1107,97	30584,71	R9	29785,61	1907,07
130899	Citur neklasificēti eļļu atkritumi		1052,40	R9	809,00	243,40
160107	Eļļas filtri		359,93	D10 R9	27,14 154,80	177,99
160708	Naftas produktus saturoši atkritumi	1334,25	2899,14	R9	37870	446,39
	Kopā:	2499,99	49465,70		40868,84	11096,84

Savāktais eļļu atkritumu daudzums atbilstoši atkritumu klases kodam „130403 - citu navigācijas kuģu tilpņu naftas produkti” ir savākts no kuģiem, kas ienākuši Latvijas ostās. Pēc būtības šo daudzumu nevajadzētu pieskaitīt pie Latvijā radītiem atkritumiem, kaut gan likumdošanā tas nav skaidri atrunāts. Jebkurā gadījumā šie naftas produktus saturošie kuģu tilpņu ūdeņi un nodotās eļļas tiek pārstrādāti Latvijā.

Lai noteiktu Latvija radīto naftas produktu atkritumu daudzumu 2006.gadā, ir jāveic virkne aprēķinu – no kopējā savāktā atkritumu daudzuma (Qkop - **49465,70 t**) tiek atņemts savāktais navigācijas kuģu tilpņu naftas produktu daudzums (Qkuģu - **30584,71 t**); no iegūta lieluma ir jāatņem daudzums, ko nodod uzņēmumi (A un B kategorijas uzņēmumi), kas

atskaitās par naftas produktu atkritumu radīšanu ($Q_{nod} - 8155,27$). Šim lielumam tad ir jāpieskaita to pašu uzņēmumu radītais naftas produktu atkritumu daudzums ($Q_{uzņ.rad} - 8970,53$ t).

Radītais naftas produktus saturošo atkritumu daudzums 2006.gadā:

$$[Q_{kop.} - (Q_{kuģu} + Q_{nod})] + Q_{uzņ.rad.} =$$

$$[49465,70 - (30584,71 + 8155,27)] + 8970,53 = 19696,25 \text{ (tonnas)}$$

Kopējais uzkrātais naftas produktu atkritumu daudzums 2006.g. beigās iegūts, saskaitot atkritumu daudzumu, kas palicis krājumos atkritumu apsaimniekošanas uzņēmumos (**11096,84** tonnas), ar atkritumu daudzumu, kas uzkrāts uzņēmumos, kuri savas saimnieciskās darbības rezultātā ir naftas produktu atkritumu radītāji (**2814,95** tonnas). Kopējais uzkrātais naftas produktus saturošo atkritumu daudzums 2006.g. beigās – **13911,79 tonnas**.

Galvenie naftas produktus saturošo atkritumu apjoma un plūsmas raksturojošie rādītāji 2006. gadā:

- radīts no jauna – **19696,25 tonnas;**
- savākts – **49465,70 tonnas (no tiem kuģu atkritumi – 30584,71 tonnas);**
- pārstrādāts – **41029,07 tonnas;**
- uzkrāts gada beigās – **13911,79 tonnas.**

Salīdzinot ar 2005.gadu par 955 tonnām ir samazinājies radītais naftas produktu atkritumu daudzums. Pārstrāde ir samazinājusies par 3135 tonnām.

Pārskatu sastādīja:

LVĢMA Vides piesārņojuma informācijas nodaļas

Skaitļotāju/datu bāzu vadītājs

Intars Čakars

tel: +371 7032043

e-mail: intars.cakars@lvgma.gov.lv